

Kasvatusalan valintayhteistyöhankkeen (VAKAVA) kirjallinen koe

ke 14.6.2006 (Pilotti)

Kysymykset ja oikeat vastaukset

Rinne, R. & Kivirauma, J. & Lehtinen, E. Johdatus kasvatustieteisiin, Helsinki.
WSOY. 2004 tai uudempi.

Kysymykset ja oikeat vastaukset

OSA A

Tehtävissä 1–32 oikeasta vastauksesta +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

Merkitse rastilla, onko väite kirjan mukaan oikein vai väärin.

Väite	Oikein	Väärin
1. Jean Jacques Rousseau mukaan ihminen on luonnostaan paha, mutta oikealla luonnonmukaisella kasvatuksella saadaan hyvä esiin.		X
2. Kasvatustieteessä tutkitaan pikemminkin makrotason kuin mikrotason ongelmia ja ilmiöitä.	X	
3. Otoksesta saadut mittaustulokset ovat täysin samat kuin jos perusjoukko tutkittaisiin kokonaan.		X
4. Satunnaisotoksen perusteella voidaan tehdä päätelmiä jonkin ominaisuuden esiintymisestä jopa miljoonien kokoisessa perusjoukossa.	X	
5. Nykypäivän kasvatustieteelliseltä tutkimukselta odotetaan välitöntä hyötyä koulutuspolitiikan ohjauksessa.		X
6. Yliopistot pyrkivät lyhentämään koulutusaikoja markkinavoiman vaikutuksesta.	X	
7. Kasvatustieteellistä tutkimusta on koko sen historian ajan leimannut ennen kaikkea emansipatorinen intressi.		X
8. Kasvatustieteessä kuuluu ensisijaisesti teoreettisen filosofian piiriin.		X
9. J.V. Snellmanin mukaan opetus pitää antaa perheiden ulkopuolelle.	X	

10. Duaalikorkeakoulumalli tarkoittaa varsinaisen yliopistokoulutuksen rinnalle rakentuvaa avoimen yliopiston koulutusväylää.		X
11. Todennäköisyyksien avulla on mahdollista laskea mitatulle ominaisuudelle varmuusväli.	X	
12. Tieteellisen tiedon hankinnan keskeinen kriteeri on kontrolli.	X	
13. Ihmistieteellisen tutkimuksen ihmisestä rakentamat representaatiot eivät vaikuta hänen toimintaansa.		X
14. Tieteen näkökulmasta postmodernin suuntauksen keskeinen sanoma on, että tieteen tulokset ilmentävät ennen muuta kulttuurisia uskomuksia ja vallankäyttöä.	X	
15. Tieteen tutkimuksen mukaan universaalisuus lähtee tieteen kumuloituvuudesta ja internalismista.	X	
16. Kasvatustieteet on tapana sijoittaa kulttuuritieteiden yhteyteen.	X	
17. Aristoteleen mukaan matematiikka ja politiikka ovat teoreettisia tieteitä.		X
18. Thomas Kuhnin mukaan tieteellinen vallankumous ilmenee samanlaisena luonnontieteissä ja yhteiskuntatieteissä.		X
19. Hermeneuttisen tiedonintressin pyrkimyksenä on ohjata ja kontrolloida luonnon ja yhteiskunnan tapahtumia.	X	
20. Informaali oppiminen kuuluu didaktiikan alaan.		X
21. J.V. Snellman sanoi, että kasvatusta on pakkoa, joka pohjimmiltaan tähtää halujen kurissa pitämiseen.	X	
22. Ihmistieteissä kvantitatiivisen tutkimuksen metodologia on 1900-luvulta lähtien perustunut todennäköisyyden käsitteelle.	X	
23. Jean Jacques Rousseau mukaan ihminen syntyy kaksi kertaa: ensin yhteiskuntaan ja sitten elämään.		X

24. Kaksi kasvatusopillista suuntausta - hegeliläinen ja kristillinen - elivät rinnakkain maassamme 1800-luvun puolivälin paikkeilla.	X	
25. Uusliberalistiseen koulutuspolitiikkaan sisältyvän demokratiakäsityksen mukaan markkinat nähdään parhaana keinona turvata kansalaisten koulutus.	X	
26. Karl Marx kehitti <i>human capital</i> -käsitteen.		X
27. <i>Humen giljotiinilla</i> tarkoitetaan, että siitä miten asiat ovat, ei voi päätellä, miten niiden pitäisi olla.	X	
28. J.V. Snellmania voidaan pitää Suomen kansakoulun isänä.		X
29. John Dewey'n kasvatusfilosofia perustuu pragmatismiin.	X	
30. Pierre Bourdieun mukaan erityisesti kasvatus- ja koulutusinstituutioissa pystytään kritisoimaan ja purkamaan yhteiskunnallisia asioita koskevia väärintuntemuksia.		X
31. Jean Piaget'n mukaan oppimista voidaan tarkastella ihmisen toiminnasta erillään.		X
32. Thomas Kuhnin mukaan tiede etenee järjestyksessä anomalia – normaalitiede – tieteellinen vallankumous.		X

OSA B

Tehtävissä 33–36 oikeasta vastauksesta +1 pistettä, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä. Tehtävässä 37 oikeasta vastauksesta +2 pistettä, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

33. Keiden kasvatustieteen merkkihenkilöiden näkemyksiä tai lausumia seuraavat väitteet kirjan mukaan parhaiten kuvaavat? Merkitse rastilla oikea vaihtoehto.

- a. Pierre Bourdieu
- b. Georg Wilhelm Friedrich Hegel
- c. Johan Friedrich Herbart
- d. Jean Piaget
- e. Jean Jacques Rousseau
- f. Joku muu

Väite	A	B	C	D	E	F
1. Psykologiasta täytyy tehdä kasvatustieteen perusta			X			
2. Lapset voivat ymmärtää teorian vain keksimällä sen uudelleen				X		
3. Kielellä on keskeinen merkitys ihmisen henkisten toimintojen kehittymiselle						X
4. Opettajalle kaikki dogmat, myös hyvät, ovat pahasta				X		
5. Kasvatustieteen kiinnostuksen tulee kohdistua opetuksen menetelmiin ja opetussuunnitelmien sisältöön			X			
6. Ihmisen kehitys merkitsee, että hän alkaa hallita eläimellisiä puoliaan		X				
7. Ihmisen ajattelun ja tiedon muodot rakentuvat toiminnan ja vuorovaikutuksen kautta				X		

8. Tärkeä käsite ihmisen henkisessä kehityksessä on lähikehityksen vyöhyke						X
9. Lapsi on kasvatettava yhteiskunnan jäseneksi. Samalla on kuitenkin avattava näkökulma ajattelulle, joka ylittää yhteiskunnan tarpeet		X				
10. Tarkasteltaessa kasvatuksen ehtoja ja mahdollisuuksia yhteiskuntaa ei saa unohtaa	X					
11. Yksilö ja hänen tarpeensa ovat kaiken kasvun lähtökohta					X	

34. Mille taholle seuraavat tehtävät J.V. Snellmanin mukaan kuuluvat?
Rastita oikea vaihtoehto.

- Valtio ja yhteiskunta
- Kirkko
- Perhe
- Kaikki yhdessä

Tehtävä	A	B	C	D
1. Opetus	X			
2. Kasvatus			X	
3. Yleissivistys	X			
4. Opetuslaitoksen ylläpito	X			
5. Opetusmetodeista päättäminen	X			
6. Oppiaineista päättäminen	X			

35. Sijoita seuraavat tapahtumat oikealle vuosisadalle. Rastita oikea vaihtoehto.

- a. 1700-luku
- b. 1800-luku
- c. 1900-luku

Tapahtuma	A	B	C
1. Uno Cygneus aloittaa kansakoululaitoksen kehittämisen		X	
2. Suomessa tuli voimaan oppivelvollisuuslaki			X
3. Peruskoulu käynnistyi Suomessa			X
4. Suomen ensimmäinen kasvatusopin professuuri perustettiin		X	
5. Mikael Soininen käynnisti kesäyliopistotoiminnan			X
6. Henrik Gabriel Porthan nimitetään Turun akatemian professoriksi	X		

36. Kumpaan kirjassa esitettyyn käsitteeseen, akateemiseen vetovoimaan (*academic drift*) vai markkinoiden vetovoimaan (*market drift*), seuraavat luonnehdinnat sopivat? Rastita oikea vaihtoehto.

- a. Akateeminen vetovoima (*academic drift*)
- b. Markkinoiden vetovoima (*market drift*)

Luonnehdinta	A	B
1. Koulutuksen pidentäminen	X	
2. Toiminnan suuntaaminen yhä enemmän välittömän hyödyn tavoitteluun		X
3. Tutkimustoiminnan laajentaminen ja tutkimusyksiköiden lisääminen	X	
4. Teknologiakeskusten lisääminen		X
5. Maksupalvelutoiminnan kasvaminen		X
6. Henkilöstön nimikepeli	X	

37. Alla on kuvattu lyhyesti neljä kasvatustieteellistä tutkimusta. Mitä habermasilaisista tiedonintressiä tutkimukset mielestäsi edustavat? Rastita oikea vaihtoehto.

- a. Tekninen intressi
- b. Hermeneuttinen intressi
- c. Emansipatorinen intressi

Tutkimus	A	B	C
1. Tutkimuksen tavoitteena oli löytää opettajille tehokkaita keinoja luokan työrauhan hallitsemista varten. Tutkimusta varten joukko oppilaita jaettiin kahteen koeryhmään. Toista ryhmää käsiteltiin siten, että ryhmän opettaja palkitsi oppilaita systemaattisesti sääntöjen noudattamisesta tai antoi niiden rikkomisesta pieniä rangaistuksia. Toisessa ryhmässä taas oppilaat saivat itse määrätä sääntöjen rikkomuksista sopivaksi katsomiaan rangaistuksia.	X		
2. Tutkimuksen tehtävänä oli pohtia, millaisia uusia näkökulmia Hegelin kasvatusta koskevat klassiset ajatukset voisivat tarjota kasvatustyöhön nykyisessä globalisoituvassa maailmassa. Tutkija kävi tutkimustaan varten läpi systemaattisesti kaikki Hegelin kasvatusta koskevat tekstit ja teki johtopäätöksen, että vaikka Hegelin kasvatustajattelu on kiinteästi sidoksissa kansallisvaltion ideaan, se voi tarjota lähtökohtia myös nykyajan kasvatukselle.		X	
3. Tutkimuksessa pyrittiin löytämään keinoja purkaa suomalaisille opettajille tyypillisiä uskomuksia siitä, onko koulumenestys on oppilaan sosiaalisesta taustasta riippumatonta. Tutkimus toteutettiin toimintatutkimuksena, jossa opettajat saivat itse analysoida kielenkäyttöään, opetusmenetelmiään ja arvostelukäytäntöjään.			X
4. Tutkimuksessa pyrittiin kehittämään ylioppilaskirjoitusten tehtäviä sellaisiksi, että niissä menestyminen ennustaisi menestymistä korkeakouluopinnoissa entistä paremmin. Erilaisten tehtävätyyppien kokeilemisen jälkeen tutkijaryhmä havaitsi, että esseetyyppisillä tehtävillä saadut tulokset näyttävät ennustavan menestymistä korkeakouluopinnoissa parhaiten.	X		

OSA C

Tehtävissä 38–42 oikeasta vastauksesta +1 pistettä, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

38. Tutkimuksessa haluttiin selvittää, miten suomalaisten lukio-opiskelijoiden matemaattinen lahjakkuus on yhteydessä koulumenestykseen. Tätä varten tutkimuksessa operationaalistettiin matemaattista lahjakkuutta.

Voivatko seuraavat ominaisuudet olla matemaattisen lahjakkuuden operationaalisia vastineita?

Väite	Kyllä	Ei
a. Läheisten ystävien lukumäärä		X
b. Mittaustulos tehtävästä, jossa mitataan kykyä tunnistaa luku alkuluvuksi	X	
c. Sukupuoli		X
d. Mittaustulos tehtävästä, jossa pitää vertailla murto-lukujen suuruuksia	X	
e. Koulumenestys muissa oppiaineissa kuin matematiikassa		X
f. Mittaustulos tehtävästä, jossa pitää tunnistaa eri hyönteislajeja		X
g. Mittaustulos tehtävästä, jossa vertaillaan matkapuhelino-peraattoreiden liittymien edullisuutta	X	
h. Isän koulutus		X

39. Eräs lukio-opiskelija kertoi matematiikan opiskeluun liittyvästä kokemuksestaan seuraavasti: ”Olin lapsesta lähtien ollut siinä uskossa, että kaikki lukumäärät voidaan laskea. Laskemalla voidaan kaikista joukoista lisäksi sanoa, onko se toista joukkoa suurempi. Vasta kun lukiossa käytiin läpi reaalityyppisiä ja reaalityyppisen käsitettä, oivalsin yhtäkkiä, että tapa jolla olin ymmärtänyt luvun käsitteen, olikin aivan liian rajoittunut.”

Voivatko seuraavat käsitteet kuvata edellä selostettua ilmiötä?

Käsite	Kyllä	Ei
a. Habitus		X
b. Integraatio		X
c. Akkomodaatio	X	
d. Lähikehityksen vyöhyke		X
e. Vieraantuminen		X

40. Kunnan kaikki viidesluokkalaiset osallistuivat erään tutkimuslaitoksen järjestämään matematiikan kokeeseen. Tutkimuslaitos tarkasti koepaperit ja laski tulosten pohjalta koulukohtaisen keskiarvon. Paikkakunnan sanomalehti sai keskiarvot tietoonsa ja julkaisi ne etusivullaan asettaen koulut paremmuusjärjestykseen keskiarvon mukaan.

Voivatko seuraavat johtopäätökset olla oikeutettuja edellisen kuvauksen perusteella?

Johtopäätös	Kyllä	Ei
a. Koulujen paremmuusjärjestys kyseisen matematiikan kokeen tulosten suhteen oli riidaton	X	
b. Matematiikan kokeen koulukohtaiset tulokset kertoivat kyseisen koulun matematiikanopetuksen tasosta		X
c. Matematiikan kokeen koulukohtainen tulos kertoo paljon kyseisen koulun opettajien opetustaidosta		X
d. Matematiikan kokeen koulukohtaisesta tuloksesta voi päätellä, kuinka suuri osa kyseisen koulun oppilaista oli maahanmuuttajataustaisia		X
e. Matematiikan kokeen koulukohtaisesta tuloksesta voi päätellä, kuinka hyvin koulun oppilaat olivat kehittyneet matemaattisten taitojen omaksumisessa viikoksi kuluneen lukuvuoden aikana		X

41. Erään yliopiston filosofian ja teologian laitosten pääaineopiskelijoiden asenteita vertailtiin vieraiden kielten opiskelua kohtaan. Tulosten mukaan asenteissa oli eroja näiden opiskelijaryhmien välillä.

Voivatko seuraavat johtopäätökset olla oikeutettuja edellisen kuvauksen perusteella?

Johtopäätös	Kyllä	Ei
a. Filosofian ja teologian opiskelijat olivat taidoiltaan erilaisia vieraissa kielissä		X
b. Filosofian ja teologian laitokset kouluttivat opiskelijoita suhtautumaan vieraiden kielten opiskeluun eri tavoin		X
c. Opiskelijoiden asenteet vieraiden kielten opiskelua kohtaan vaihtelivat filosofian ja teologian laitosten välillä	X	
d. Filosofian ja teologian laitosten pääsykokeet olivat valikoineet opiskelijoita eri tavoin		X
e. Se laitos, jonka tulokset olivat heikommat, antoi vähemmän vieraiden kielten opetusta		X

42. Tutkija haastatteli vuoden 2004 seitsemän ja kahdeksan laudaturin ylioppilaita. Kuten arvata saattaa, heitä ei ollut monta ja tutkija sai heistä tutkimukseensa mukaan eri puolelta Suomea vain muutaman. Tutkimus oli luonteeltaan avoin haastattelu, jossa seitsemän ja kahdeksan laudaturin ylioppilaat saivat suhteellisen vapaasti kertoa omasta elämästään ja koulumenestyksestään. Tutkija huomasi, että lähes kaikki haastatellut kertoivat koulun olleen helppo paikka ja opiskelu oli sujunut lähes poikkeuksetta ilman suurempia panostuksia. Vain muutama kertoi ahkeroineensa todella paljon ja koulun vieneen kaiken ajan. Myös opettajista puhuttiin yllättävän vähän.

Voivatko seuraavat johtopäätökset olla oikeutettuja edellisen kuvauksen perusteella?

Johtopäätös	Kyllä	Ei
a. Ahkeruus ei vaikuttanut ylioppilaskirjoituksissa menestymiseen		X
b. Jotkut välttelivät puhumasta ahkeruudesta		X
c. Kahdeksan laudaturia vaati hyvät geenit		X
d. Kaikilla kahdeksan laudaturin ylioppilailla ei ollut kavereita		X
e. Koulussa menestyi riippumatta opettajasta		X
f. Jos loputkin vuoden 2004 seitsemän ja kahdeksan laudaturin ylioppilaat olisi haastateltu, tulokset olisi- vat olleet samanlaisia		X
g. Toisen tutkijan toteuttamana vastaava tutkimus olisi voinut saada erilaisia tuloksia	X	
h. Joillakin kahdeksan laudaturin ylioppilailla ei ollut ollut aikaa kavereille koulun vaatiman panostuksen takia	X	